

Kupusina je naselje zapadnobačkog okruga, u opštini Apatin. Nekada je u Kupusini živelo isključivo mađarsko stanovništvo ali prema poslednjem popisu, i u skladu sa tradicijom vojvođanske multikulturalnosti, od 1.900 stanovnika uz Mađare, žive i Srbi i Hrvati.

U selu deluje Kulturno-umetničko društvo "Petefi Šandor", kao pravi čuvar kulturne baštine žitelja ovog mesta. A zbog te tradicije, Kupusina je i bila deo pilot projekta SY_CULTour, koji je uz pomoć Privredne komore Vojvodine organizovao Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo.

Kupusinci su, u nedostatku adekvatne stare kuće u kojoj bi predstavili svoju etno zbirku, adaptirali stan učitelja i direktora stare škole.

Na taj način Kupusinci su prikazali trodelnu panonsku kuću (háromrészes pannon ház), tip panonske kuće od tri sobe: devojačke-čiste sobe, reprezentativna i puna ukrasa, u drugoj sobi prikazan je reprezentativan primer ozidane paorske peći sa šporetom, a u trećoj kuhinjski, sobi gde žene vladaju, namešaj sa posuđem.

-Kada uđete u kuhinju s desne strane bi trebala da bude dnevna soba, u kojoj se živelo, a leva, prema ulici, je bila čista soba, koja je trebala da bude veća, ali nismo to mogli da napravimo - rekao je Šiling Ištvan, etnolog KUD „Petefi Šandor“.

Namešaj, nošnja i predmeti sakupljeni su od lokalnog stanovništva (uglavnom putem poklona). Predmeti koji se nalaze u zbirci nađeni su u Kupusini što ne znači da su ovde i napravljeni. Kao prvo u Kupusini nije bilo grnčara, nego su predmeti kupljeni u Somboru, Aparinu, Prigrevici u obližnjim gradovima i većim mestima.

Osim Kupusinske svadbe i kupusinske štrudle sa makom napravljenom po specifičnom receptu, koji čuva svega nekoliko porodica u Kupusini, vrednost ove zbirke čini seoski namešaj u poznatoj "kupusinskoj" plavoj boji i mađarska nošnja.

Farbani namešaj je sa kraja XIX i početka XX veka i prikupljeni predmeti predstavljaju raritet ovog kraja-farbanje nameštaja. Najstariji predmet u zbirci je tzv. komaromska škrinja iz 1817. godine koju je mlada donela u miraz, a škrinja je lađom dopremljena iz mađarskog grada Komárom. Vredni eksponati su i ugaona klupa iz 1864. Godine, čiviluk iz 1880, koji reprezentuju teget fazu. Međutim, na prelazu vekova javlja svetlija plava što se vidi na klupi iz 1901. godine. Na početku XX veka šara se svetloplavi namešaj, tzv namešaj sa lalama (bútorok tulipán).

Ovaj prilagođen prostor nije najpogodniji da prikaže bogatstvo i lepotu narodne nošnje koja se može videti samo na čiviluku, koja je višeslojna, sa mnogo sukanja, i to za svaki dan i praznična nošnja.

Kupusinska ženska narodna nošnja je jedinstvena, sa karakteristikama nošnje iz okoline Kaloče u Mađarskoj. Nošnja se sastoji od: uširkane tvrde bele bluze kratkih rukava, crvenog

prsluka, suknje zvonastog oblika i svilene kecelje. Specifična je suknja koja se sastoji od šest delova: dve donje uske suknje sa čipkom, preko njih se oblače tri uštirkane naborane suknje i gornja suknja od kašmira. Broj sukanja zavisi od materijalnog stanja porodice. Što je porodica bila bogatija to su žene imale više sukanja. Preko suknje se veže svilena kecelja koja je kod mladih žena lila ili plave boje, a kod starijih je ona tamnijih boja.

Na glavi, devojke nose mašnu bukor, koja se sastoji 7-9 vezanih svilenih traka, ali među njima ne sme biti žuta traka. Žute boje uopšte nema u nošnji, pa čak ni nakit nije smeo biti žut. Ranije su udate žene nosile kapu fićulu, jer je postojao običaj da žena ne sme pokazivati kosu. Udate žene su nosile i bisere oko vrata dok im se ne rodi prvo dete. Cipele su kod svih bile crne.

Na zidovima kuće mogu se videti stare fotografije nošnji. Današnja nošnja još živi, ali je na izmaku. Osim fotografija zidovi su ukrašeni svetim slikama sa napisima na nemačkom jeziku, jer su u selo dolazili putujući trgovci koji su jeftinije prodavali robu.

Etno kuće i razne zbirke koje čuvaju sećanje na život ranijih generacija su postale uobičajeni način komunikacije, a radi boljeg upoznavanja sa lokalnom zajednicom, njenim poreklom, istorijom i baštinom. Uz udruženja žena, koje u seoskim sredinama promovišu (remek)dela vrednih ruku naših žena, etno kuće su postale ne samo ukras već i komercijalni faktor koji će sa razvojem turizma, uslovljenog razvojem društva u celini, biti značajna dopunska aktivnost koja može da donese ekonomsku korist.

[Više fotografija možete da pogledate o v d e.](#)